IV
Petru Rares si Biserica Ardealului.

Petru Rares a fost si un ravnitor de stapanire ardeleneasca.

A pastrat Ciceul si Cetatea-de-Balta si a mai adaus la provincia parcalabilor sai din unghiul nord-estic al ardealului cetatea Ungurasului, targul Retegului si oarecare drepturi asupra Bistritei, pa care insa, cu toate amenintarile sale laudaroase, nu putu s'o iea. Vladicii lui de Vad pastoresc slobod in aceste parti, in legatura canonica deplina cu Mitropolitii din Suceava, un Teofan, un Grigorie.

Vladica Ilarion apare la vad in 1523, incunjurat de popii Matei, Sandru si Petru, cerand voie Bistritenilor sa faca o manastire noua intre Hardau si Telciu, manastire care se intemeie, in adevar, si fu pradata de hoti la 1526. Varlaam, alt episcop de Vad, se intimpina inca de la Inceputul Domniei lui Rares, de la care primeste, in 1527, o carja.

Urmasul sau, Anastasie, un cleric deprins la razboaie, care alerga innaintea domnului sau cand el trecea muntii pentru lupte, face o danie de ughi Putnei, pentru a-si avea si el ziua de pomenire acolo: pare sa fi iesit el insusi din aceasta manastire domneasca. Museul Batthyányi de la Alba-Iulia are de la dansul una din cele mai vechi icoane romanesti.

Apoi, supt Rares si fiii lui, indeplinesc datoriile lor de episcopi un Tarasie (din Iulie 1546) si un Gheorghie (numit in Ianuar 1550), episcopi de Vad sau de "Rhew", - zisi si astfel dupa felul cum strainii numiau Vadul.